

HABRUTA NIGHT

SHAARE ZION

Tonight's learning is sponsored in honor of Mark Faham

Reproduced by Habruta Night Booklet with permission of the
copyright holders, ArtScroll / Mesorah Publications, Ltd.

Week 72

Topic

THE NINE DAYS

TOPIC DISCUSSION

Renovating

Eating meat, drinking wine

Shopping for a wedding

תענית דף כט

↓
נאמר ^אמקדקד קיר ושווע אל ההר: משנכנס אב ממעטין בשמחה כו': אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה

אמר רב פפא הלכך האי בר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי לישתמיט זכר, פירוש משום דאמר לעיל ^אמגלגלן חובה ליום המייז: **של** תפוחים, י"מ תפוחים ^אכרית אחרונים: **קצרי** דבי רב, פירוש כוצקין הצגדים ולכן קרי להו קצרי על שם שמקצרין הצגדים ע"י רמיסת המים: **מי** שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכתב במועד. (ובטול יום ^א) וצפ' אלו מגלגלן (מ"ק דף טז.) דקאמר וליטעמין הא דאמר רב שמואל בר שילת משמיה דרב כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה

אמר רב פפא הלכך בר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי לישתמיט מיניה באב דריע מזליה ולימצי נפשיה באדר דבריא ^אמזליה ליתת לכם אחרית ותקוה אמר רב

^אניזיף בהדיה, צערבאות שלהן: ונתתי ^אלכם אחרית ותקוה, אידי דאיירי רב יהודה לעיל נקיט ואיל: דק"ל. להתפרנס מהן שיש מהן צבול הרבה כדאמרינן בפ"ק (דף ט:.) עולא איקלט לצבל חזא מלא לנא דממרי כו': ב"י פשתן, ללבוש: ^אא שנו, צמחתי שכל השצוה אסור לכנס: אפי"ו לכתבם וצמחתי, כדי שילבוש לאחר זמן לאחר ט' צאז אסור דנראה כמסכת דעמו שעוסק ציטוס צגדים: אמר רב ששת תדע, דאפי' לכנס ולהניח

Our Mishnah said:

מִשְׁנֹכְנֵס אֲב מִמַּעֲטִין בְּשִׂמְחָה כו' — THEREFORE, WHEN AV BEGINS, WE CURTAIL JOY etc.

Rav Yehudah the son of Rav Shmuel bar Shilas said in the name of Rav: בְּשֵׁם שְׁמֹשְׁכֵנְס אֲב מִמַּעֲטִין בְּשִׂמְחָה: Just as when Av begins we curtail joy, ^[34] כֵּן מִשְׁנֹכְנֵס אֲדָר מִרְבִּין בְּשִׂמְחָה ^[35] — so too when Adar begins we increase joy.

Therefore, ^[1] a Jew who has a lawsuit with a Gentile בְּאֵב לִישְׁתַּמִּיט מִיְנִיהָ — should avoid him during the month of Av, דְּרִיעַ מְזָלִיהָ — when [a Jew's] luck is bad, ^[2] וְלִימְצִי נַפְשִׁיהָ בְּאֲדָר — and should make himself available to appear even before a Gentile court during the month of Adar, דְּבָרִיא מְזָלִיהָ — when his luck is good. ^[3]

34. Some maintain that the expression *curtail joy* is not to be taken literally, but in fact all joyous activities must be *eliminated* (Magen Avraham 551:1; cf. Shaar HaTziyun there §1).

35. Since this month ushers in the time during which the great miracles of Purim and Pesach [in the following month of Nissan] occurred to the Jewish people (*Rashi*; see *She'eilos Yavetz* II:88).

גמ' כשם שאמרו משנכנס אב [וכו'] אמר רב פפא הילכך בר ישראל וכו' עד דברי מזליה. ואף על גב שאין מזל לישראל הני מילי בשאר ימים אבל בשני חדשים אלו יש מזל שכן נגזר עלינו מן השמים, ואפשר עוד דמזל לאו דוקא אלא על הגזירה קרי מזל בלשון בני אדם.

1. I.e. although the Gemara states ([Shabbos 156a](#)) that Jews are not absolutely dominated by astrological forces (see [Rashi there](#)), nevertheless, the Gemara stated [above \(29a\)](#) that on a day that is propitious for Jews, favorable events are likely to occur, and on a day of Jewish misfortune unfavorable events are not uncommon. Hence, one should not rely on his prayers and his merits and thus decline to take advantage of an auspicious time, or disregard the legacy of a tragic time (*Maharsha*).

THE NINE DAYS

Although we customarily implement some mourning customs during the entire Three Weeks as we have mentioned in previous Halachot, when the month of Av begins until following the tenth of Av, additional customs of mourning are implemented, for the destruction of the *Bet Hamikdash* occurred during the month of Av. Our Sages say that these days are troublesome for the Jewish nation and their fortune does not shine during this time. Indeed, the *Gemara* in (*Ta'anit* 26b) tells us, "When Av begins, we reduce our joy." Thus, if a Jew has a pending court-case with a non-Jew, he should try to avoid having it during this time and should try to postpone it for after the Tenth of Av.

Joyous Transactions

From the day of Rosh Chodesh Av, we abstain from performing joyous transactions, such as purchasing furniture for a new bride and groom, purchasing gold and silver jewelry, and the like. Regarding other transactions that are not linked to any particular joy, such as purchasing furniture for one's home, purchasing a new car, and the like, although it seems appropriate to act stringently and abstain from doing so, nevertheless, the custom is indeed to be lenient. It is preferable that one not bring new

אף על פי שבכל ימי בין המצרים נוהגים קצת מנהגי אבלות, וכמו שהזכרנו בהלכות הקודמות, מכל מקום משנכנס חודש אב, ועד לאחר עשירי באב, יש מנהגי אבלות נוספים שיש לנהוג בהם, מפני שבחודש אב אירע החורבן, ואמרו חז"ל, שימים אלו הם ימי פורענות לישראל, ומזלם אינו מאיר להם בימים אלו. וכך שנינו במסכת תענית (דף כו:) "משנכנס אב ממעטין בשמחה". ולכן ישראל (יהודי) שיש לו דין ודברים ותביעה משפטית עם גוי, יתחמק מלהתדיין עמו בימים אלו, ויתדיין עמו לאחר עשירי באב.

משא ומתן של שמחה

מיום ראש חודש אב, ממעטים במשא ומתן של שמחה, כגון קניית רהיטים חדשים לבית חתן וכלה, ושלא לבנות בית חתנות לבנו או קניית תכשיטי זהב וכסף, וכיוצא בזה. ובשאר משא ומתן שאינו של שמחה, כגון קניית רהיטים לביתו, או מכונית חדשה וכדומה, אף על פי שהיה ראוי להחמיר בזה, מכל מקום נהגו להקל. וכתב מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, שמכל מקום טוב להמנע מלהביא רהיטים חדשים לביתו, או מכונית חדשה לביתו, בימים אלו, משום ששמחה היא לו. והוא הדין למי שבונה

furniture or a new car to one's home during these days, for this causes one to be happy.

If one is doing it for his family, he can build and get a car.

One should not do painting during the 9 days.

בית לנוי ולהרוחה.

אבל הבונה לצורך מגורים לו ולמשפחתו ברכת הילדים ומרחיב את ביתו מותר.

ויש להמנע מלסייד ולצייר את ביתו אלה אבל מותר לצייד ולכייר בבנין של בית הכנסת שמצוה לנאותו משום זה אלי ואנוהו.

ולקנות מכונית חדשה אם לצורך פרנסתו מותר ואם לטיול בעלמא יש להמנע מזה אלא אם כן נזמנה לו במחיר זול ולאחר ט' באב תתיקר.

(קבלני בנין שבונים דירות ושיכונים למטרות ריוח כספי, בכל זאת מותר להם לבנות גם אחר ראש חודש אב מכיון שבזמנינו יש מצוקה בדירות ומחסור גדול אין בנינם בכלל בנין הרווחה שנאסר בימים אלו, ומכל שכן אם התחילו לבנות הבנינים ההם קודם ראש חודש אב שרשאים לגמור ועוד שבארץ ישראל יש מצוה גדולה של יישוב ארץ ישראל).

Additional mourning customs are observed during the week during which *Tisha Be'Av* falls out (this year that *Tisha Be'Av* falls out on a Thursday, these laws take effect from Sunday), including the prohibitions to wash one's body with hot water, launder clothing, and wear freshly-laundered clothes.

Stringencies Observed by *Ashkenazim* During This Period

Nevertheless, the *Ashkenazi* custom is to prohibit washing one's body from *Rosh Chodesh Av* with either hot or cold water (which means that they customarily observe two stringencies: the first being the prohibition of washing as early as *Rosh Chodesh Av* and the second being that they even prohibit washing one's body with cold water as well). Nevertheless, even according to the *Ashkenazi* custom, if one lives in a place where the climate is hot, such as in Israel, or if one sweats profusely for whatever reason, one may wash his body with water that is not hot even during the week during which *Tisha Be'Av* falls out. The reason for this is because the *Ashkenazim* only accepted these stringencies upon themselves in their countries, which had cooler climates. Thus, one may be lenient regarding this matter when necessary.

We have heard from Maran *zt"l* that even in his youth, he ruled that *Ashkenazim* in Israel could bathe in water that was not hot. He was extremely upset that Hagaon Harav Shlomo Zalman Auerbach *zt"l* ruled stringently in this regard and he was especially happy when he found out that Hagaon Harav Moshe Feinstein *zt"l* ruled leniently as he had, for personal hygiene is very important and it is unpleasant to go without showering for such a long time.

The same applies to the laws of laundering and wearing freshly-laundered clothing in that the *Sephardic* custom is to abstain from these things only during the week during which *Tisha Be'Av* falls out. *Ashkenazim*, however, customarily abstain from these things beginning from *Rosh Chodesh Av*.

בשבוע שחל בו תשעה באב, (למשל כאשר תשעה באב חל ביום שלישי, ממוצאי שבת שקודם לו, מתחיל שבוע שחל בו תשעה באב) נוהגים עוד מנהגי אבלות, ובכללם האיסור לרחוץ כל גופו במים חמים, וכן אסור לכבס בגדים או ללבוש בגדים מכובסים.

החומרות שנהגו בהם האשכנזים

מנהג האשכנזים להחמיר מאד באיסור הרחיצה, ולמנהגם יש לאסור את הרחיצה מיום ראש חודש אב, בין במים חמים בין במים צוננים, (זאת אומרת שהם נוהגים שתי חומרות נוספות, לאסור רחיצה כבר מיום ראש חודש אב ולאסור רחיצה אף במים קרים). אולם אף למנהג האשכנזים, אם מדובר באדם הגר במקום שהאקלים שם חם, כגון בארץ ישראל, או באדם המזיע הרבה מחמת איזו סיבה, מותר לו לרחוץ כל גופו במים שאינם חמים אף בשבוע שחל בו תשעה באב. כי לא קיבלו עליהם האשכנזים חומרות אלו, אלא בארצותיהם, שהם ארצות קרות. ולכן יש להקל בזה כאמור.

ושמענו ממרן זצ"ל, שאמר שעוד בצעירותו פסק לאשכנזים, שיש להקל בארץ ישראל לרחוץ במים שאינם חמים. והצטער מאד כאשר ראה שהגאון רבי שלמה זלמן אוירבך פסק להחמיר בזה, עד שהתפרסם בשם הגאון רבי משה פיינשטיין שהיקל בדבר, ושמח מרן זצ"ל על דבריו, שהרי "גדול כבוד הבריות", ואין זה כבוד הבריות שלא ירחצו כל כך הרבה זמן.

כמו כן נוהגים האשכנזים להחמיר בענין כיבוס ולבישת בגדים מכובסים, שהספרדים נוהגים בזה רק בשבוע שחל בו תשעה באב, ואילו האשכנזים נוהגים איסור בדבר החל מיום ראש חודש אב. ונרחיב בדין זה בהמשך בעזרת ה'.

PURCHASING ITEMS FOR A BRIDE AND GROOM

Maran Rabbeinu Ovadia Yosef zt"l writes that if a wedding date was set for immediately following *Tisha Be'Av* and the groom has not yet fulfilled the Mitzvah of having children, all of the necessities of the bride and groom may be purchased during these days. Even if one has the opportunity to purchase these items after *Tisha Be'Av*, for instance if the wedding is on the Fifteenth of Av, if one is concerned that the price of the items may rise in the meantime, these items may indeed be purchased during these days, as long as there is due concern for monetary loss.

Summary: There are four levels of varying severity regarding the mourning customs observed during these days. The lowest level is from the Seventeenth of *Tammuz* until *Rosh Chodesh Av*. The second level is from *Rosh Chodesh Av* until the week during which *Tisha Be'Av* falls out. The third level, which is more stringent than the former, is during the week during which *Tisha Be'Av* falls out. The fourth level and most stringent of all is the day of *Tisha Be'Av* itself, which is a day of mourning and fasting, as we shall discuss.

כתב מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל, שאם קבעו את זמן הנישואין מיד לאחר תשעה באב, והבחור עדיין לא קיים פריה ורביה (דהיינו שעדיין אין לו בן ובת), מותר לקנות עבור החתן והכלה כל צרכיהם אפילו בימים אלו, ואפילו אם יש זמן לקנות את צרכי החתן והכלה אחרי תשעה באב, כגון שנשואיהם נקבעו ליום ט"ו באב, אם יש חשש שיתייקרו לאחר מכן, מותר לקנותם בימים אלו כל שיש חשש הפסד בדבר.

ולסיכום הדברים: ישנם ארבעה דרגות חומרה של אבלות בימים אלו. הדרגה הקלה מיום שבעה עשר בתמוז ועד ראש חודש אב. הדרגה השנייה מיום ראש חודש אב ועד לשבוע שחל בו תשעה באב. הדרגה השלישית, חמורה ממנה, בשבוע שחל בו תשעה באב, והדרגה החמורה מכולם, יום תשעה באב עצמו, שהוא יום אבל ותענית כאשר יתבאר.

The Mishnah in *Masechet Ta'anit* (26b) tells us that on *Erev Tisha Be'Av* during the last meal one eats before the fast, one may not eat meat, drink wine, or eat two cooked foods, such as rice and an egg. Although the letter of the law dictates that the prohibition to eat meat only applies during the last meal one eats before the fast of *Tisha Be'Av*, nevertheless, the custom of the Jewish nation is to abstain from eating meat from *Rosh Chodesh Av* until the Tenth of *Av*. These customs have already been mentioned by the *Geonim* and early *Poskim* and have been accepted by the Jewish people. There is no distinction between meat and chicken, as it is prohibited to consume any of them. Even a food cooked with meat, for instance a soup cooked with meat, should not be eaten even after the meat has been removed, due to its meat flavor. Fish is not included in this prohibition and is permitted to be eaten.

Eating Meat on Rosh Chodesh and on the Tenth of Av

The *Sephardic* custom is to permit eating meat on the day of *Rosh Chodesh* itself, *Ashkenazim* customarily forbid this even on the day of *Rosh Chodesh*. Regarding this aspect, *Sephardim* are more lenient than *Ashkenazim*. On the other hand, regarding eating meat on the Tenth of *Av*, the *Sephardic* custom is to prohibit eating meat during the entire day of the Tenth of *Av* (i.e. until sunset of the Tenth of *Av*), whereas the *Ashkenazi* custom is to permit consumption of meat and wine following halachic mid-day of the Tenth of *Av*.

The Yemenite Custom Regarding Eating Meat

The custom of Yemenite Jews was to only abstain from eating meat and drinking wine during the meal immediately preceding the fast of *Tisha Be'Av*; however, they would not abstain from doing so during the other days of the month of *Av*, in accordance with the letter of

מבואר במשנה במסכת תענית (דף כו:): שגזרו חכמים, שבערב תשעה באב, דהיינו בסעודה המפסקת, שהיא הסעודה האחרונה שאוכל לפני התענית, אין לאכול בשר, וכן אין לשתות יין, ולא יאכל אדם שני תבשילין, כגון אורז וביצה וכדומה, אלא תבשיל אחד בלבד.

ומבואר מן הדברים כי אין איסור מן הדין באכילת בשר אלא בסעודה המפסקת בלבד. ומכל מקום נהגו ישראל שלא לאכול בשר כלל, מיום ראש חודש אב ועד יום עשירי באב. ומנהגים אלו נזכרו כבר בדברי הגאונים ורבותינו הראשונים, ופשטו בכל ישראל. ואין חילוק בענין זה בין בשר בהמה לבשר עוף, שבכל אופן אסור לאכלו, ואפילו תבשיל שנתבשל עם בשר, כגון מרק, אף על פי שהוציאו ממנו את הבשר, אין לשתות ממנו, מפני טעם הבשר שיש בו. אבל דגים אינם בכלל האיסור ומותר לאכלם.

אכילת בשר ביום ראש חודש וביום עשירי באב

מנהג הספרדים להקל באכילת בשר ביום ראש חודש אב עצמו, אבל האשכנזים נוהגים להחמיר אף ביום ראש חודש אב. ובזה הספרדים מיקלים יותר מהאשכנזים. ולעומת זאת לגבי אכילת בשר ביום עשירי באב, מנהג הספרדים להחמיר שלא לאכול בשר ביום עשירי באב כולו, ולמנהג האשכנזים יש להקל באכילת בשר ושתיית יין מיום עשירי באב אחר חצות היום.

מנהג התימנים בענין אכילת בשר

מנהג אחינו בני תימן, בכל ארצות תימן, שלא היו נמנעים מאכילת בשר ושתיית יין, אלא בסעודה מפסקת של ערב תשעה באב, שכן הוא עיקר דין התלמוד. אולם עתה שזכו לעלות לארץ ישראל,

the law of the Talmud. Nevertheless, now that they have merited settling to Israel where the prevalent custom is to abstain from this during the "Nine Days," Maran Rabbeinu zt"l writes that they should accept upon themselves the local custom and they may not act differently. This is especially true since the destruction of the holy Temple is felt in Israel more than in other places, for the location of the destruction is clearly visible for all to see and it is thus certainly befitting to act stringently in this matter (Chazon Ovadia-Arba Ta'anivot, page 170).

Eating Meat on Erev Shabbat

On Shabbatot within the Nine Days, one should certainly eat meat. One may also act leniently and taste meat dishes on Erev Shabbat to see if the dish requires any improvement (such as more salt and the like). Some say that one may be lenient to taste from such Shabbat dishes even when it is not necessary to do so, for according to the *Mekubalim*, it is important to taste Shabbat dishes on Erev Shabbat. Maran Rabbeinu Ovadia Yosef zt"l writes that one may be lenient regarding this matter; however, one who acts stringently is truly praiseworthy.

Meat Left Over from Shabbat

Maran Rabbeinu zt"l writes that if some meat is left over from dishes that were cooked in honor of Shabbat, one may partake of this meat on Motza'ei Shabbat during *Seuda Revi'it* (the fourth meal of Shabbat which is eaten upon the conclusion of Shabbat). This is especially true if one regularly eats meat during *Seuda Revi'it*. One who is lenient and partakes of meat left over from dishes cooked in honor of Shabbat even during the other days of the week indeed has on whom to rely. Regarding minors who have not yet reached Bar/Bat Mitzvah age, they may be lenient and partake of such leftover meat on other weekdays as well. (All this applies only when one did not intentionally cook a large amount for Shabbat in order for there to be leftovers for during the week.) Regarding young

וכאן המנהג פשוט להחמיר בזה בכל תשעת הימים, כתב מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, שעליהם לנהוג בזה כמנהג ארץ ישראל, ואסור לפרוץ גדר בזה, ובפרט שכאן ניכר יותר ענין החורבן, שרואים עין בעין מקום חורבן הבית, ואז בודאי שייך יותר לנהוג איסור בדבר. (חזון עובדיה עמוד קע).

אכילת בשר בערב שבת

בשבתות שבתוך תשעת הימים, אוכלים בשר, ומותר לטעום בערב שבת מהתבשילים שיש בהם בשר כדי לתקן את המאכל (כגון להוסיף מלח וכדומה) ויש מקילים לטעום מן המאכלים של שבת אף שלא לצורך, לפי שעל פי דברי המקובלים יש ענין גדול לטעום ממאכלי השבת, ומרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל כתב שיש להקל בזה, ומכל מקום המחמיר תבוא עליו ברכה.

אכילת בשר שנוותר משבת

כתב מרן רבינו זצוק"ל, שאם נשאר בשר מן המאכלים שבשלו לכבוד שבת, מותר לאכול מהם במוצאי שבת ב"סעודה רביעית" שהיא הסעודה שאוכלים במוצאי שבת. והמיקל לאכול מבשר זה שנשאר מסעודת שבת אף בשאר ימות השבוע, יש לו על מה שיסמוך, ולקטנים שלא הגיעו לגיל מצוות יש להקל באכילת בשר שנשאר משבת אף בימות החול. (אך בתנאי שלא יבשל לכתחילה כמות גדולה לשבת בכדי שישאר לו בשר לימות החול). ולילדים קטנים מאוד שאינם מבינים כלל את משמעות חורבן הבית, מותר לתת אף לכתחילה בשר בימים אלו, ומותר לבשל עבורם בשר בשבוע זה שחל בו תשעה באב.

children who do not comprehend the matter of the destruction of the *Bet Hamikdash* at all, one may feed them meat during these days and one may even cook meat for them during the week during which *Tisha Be'Av* falls out.

An Individual who is Weak and Needs to Eat Meat

One who is ill, even with a non-life-threatening illness, may eat meat during these days. Similarly, a woman who is within thirty days of giving birth may eat meat during these days. Furthermore, if a woman is nursing a weak child and abstaining from eating meat could possibly impact the health of the baby, she may eat meat during this time. Similarly, a pregnant woman who suffers very much during her pregnancy may act leniently and eat meat during these days. However, if a healthy individual eats meat during this period when everyone else customarily abstains from doing so, his sin is too great to bear, he is considered a "fence-breacher," and he is liable for punishment.

אדם חלש הזקוק לאכילת בשר

חולה, אף על פי שאין בו סכנה, מותר לו לאכול בשר בימים אלו. וכן יולדת תוך שלושים יום ללידתה מותרת באכילת בשר. וכן מינקת שהתינוק שלה חלש, ואם תמנע מאכילת בשר יוכל הדבר להשפיע לרעה על בריאות הילד, מותרת באכילת בשר. וכן מעוברת שסובלת הרבה בהריונה יש להקל לה לאכול בשר בימים אלו. אבל אדם בריא שאוכל בשר בזמן שנוהגים בו איסור, גדול עונו מנשוא, והרי הוא פורץ גדר, ועונשו גדול.